

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Sportpedagógia alprogram

Doktori Iskola vezetője: Prof. Dr. Szűts Zoltán, PhD, egyetemi tanár

Doktori Iskola Programigazgatója: Dr. Szőke-Milinte Enikő, PhD, egyetemi docens

Molnár Anita

EGÉSZSÉGMAGATARTÁS, ÉRTÉKKÖZVETÍTÉS ÉS CÉLRENDSZER: LEHETŐSÉGEK A TESTNEVELÉS TANTÁRGY TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSÉRE

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

Témavezetők:

Prof. Dr. Bognár József, egyetemi tanár

Dr. Vajda Ildikó, főiskolai tanár

Eger

2025

Tartalom

1. Bevezetés	3
1.1. A kutatás célja	4
1.2. Kutatási hipotézisek	4
2. Anyag és módszer	5
2.1. Mintavétel	5
2.2. Adatfelvétel	7
2.3. Adatelemzés	8
3. Eredmények	9
4. Megbeszélés	13
5. Felhasznált irodalom	16
6. Saját publikációk jegyzéke	19

1. Bevezetés

A mindennapos testnevelés bevezetésével a testnevelés tantárgy nagy változásokon ment keresztül, amely megjelenik a tantárgy célrendszerében, tartalmában és hatásrendszerében, emellett a testnevelő tanárok felé állított követelményekben is (Csányi, 2019). A testnevelés tantárgyat szabályozó Nemzeti Alaptanterv (2020) meghatározza az alapelveket, célokat, értékeket, tartalmat és szemléletet a Testnevelés és egészségfejlesztés tanulási területen, mely befolyással van a testnevelő tanárok és a testnevelő tanár szakos hallgatók munkájára és gyakorlatára.

A testnevelés az egyetlen olyan tantárgy, amely komplex módon fejleszti a pszichomotoros, a kognitív és az affektív tanulási területet, melynek középpontjában az egészség áll (Csányi és Révész, 2021). A testnevelő tanárok és a jövő testnevelő tanárai mintaadó személyiséggé válhatnak, illetve nagymértékben meghatározhatják a generációk testnevelés tantárgyról alkotott értékeit, célrendszerét, életmódját és egészségmagatartását (Pinczés és Pikó, 2017). A testnevelés tantárgy hatékonysága abban rejlik, hogy az oktatási-nevelési folyamatokban különböző eszközökkel, módszerekkel a spottevékenységek által formálja a viselkedést, a magatartást és a különböző személyiségjegyeket. Ennek feltétele, hogy fontos szem előtt tartani az oktatás céljait, tartalmát, figyelembe véve a tanulók egyéni képességeit, adottságait és a tanulási környezetet (Falus és Szűcs, 2022).

A kutatás bemutatja a testnevelés tantárgy és a testnevelőtanár-képzés egységes irányelveken történő működésének jelentőségét. Magyarországon a testnevelőtanár-képzésre és a testnevelés tantárgyra irányuló hazai szabályozás vizsgálata és fejlesztése a testnevelés tantárgyra vonatkozóan még nem történt meg (Bognár, 2020). A Nemzeti Alaptanterv és kerettantervek számos célt határoznak meg, ugyanakkor széles körű problémát jelent a szabályozó dokumentumok és a pedagógiai gyakorlat közötti különbség. Ez a fogalmi, értékrendszeri, szemléleti és módszertani eltérés nagyban befolyásolhatja az oktatás minőségét és eredményességét.

Fontos megállapítás, hogy a tantervi szabályozás módosításakor központi tényezők a testnevelő tanárok pedagógiai meggyőződése és a testnevelés tantárgy célrendszere, melyet társadalmilag kódolt mintaként visznek tovább, ezek több generáción keresztül határozzák meg a nevelés-oktatás folyamatát. A Nemzeti Alaptantervek fejlődését megfigyelve ennek ellenére napjainkban megállapítható, hogy a tantervi szabályozások merevek és a túlcentralizált oktatásirányítás miatt nem lehetséges a pedagógusok részéről a rugalmasság és a tanulókörzpontúság (Chrappán, 2022).

Több hazai kutatás összegezte a tantervi szabályozások általános és bizonyos szempontrendszer szerinti jellemzőit (Bognár 2019; Hamar, 2012; Moravec, 2022; Molnár és mtsai., 2023). A Nemzeti Alaptantervben (2020) a tantárgy fő céljai, mint például a fizikai aktivitás és a fittség nem kap elég hangsúlyt (Bognár, 2020) annak ellenére, hogy a testnevelés tantárgy módszertana a mozgás és a sport megszerettetését tűzte ki legfőbb célul (Tóth és mtsai., 2019). Emellett a testnevelő tanárok és a testnevelő tanár szakos hallgatók fontos célnak ítélik meg a fizikai aktivitást, a sokoldalú mozgásfejlesztés és a tanulók egészségmagatartásának formálását (Lappint és H. Ekler, 2022; Molnár, 2021; Molnár, Vajda és Bognár, 2024; Neil-Sztramko és mtsai., 2021).

A testnevelő tanárok és a testnevelő tanár szakos hallgatók eltérő egészségmagatartási szokásokkal jellemezhetők (Ferry és Romar, 2020; Molnár, Bognár és Vajda, 2021; Simkó és Uvacsek, 2021; Vajda és mtsai., 2018). A testnevelő tanárok és a sportszakos hallgatók többnyire egészségtudatos élnek, a hallgatók körében azonban gyakoribbak az egészségkárosító magatartási szokások. A testnevelő tanári képességek és készségek közül viszont nem egyszerű meghatározni, hogy a mintaadásban és a pozitív egészségmagatartás kialakításában melyik kapjon nagyobb szerepet, és ezek mely módszerekkel valósíthatók meg (Révész, 2019).

1.1. A kutatás célja

Elsődleges cél bemutatni a testnevelő tanár szakos hallgatók, a testnevelőtanár-képzésben részt vevő oktatók, és gyakorló iskolai szakvezetők egészségmagatartásának, értékkövetítésének és célrendszerének összefüggéseit a testnevelés tantárgy céljai és értékei tükrében. Emellett további cél a gyakorlatban részt vevő testnevelő tanárok egészségmagatartásának, értékkövetítésének és célrendszerének bemutatása és a diákok véleményének feltárása a testnevelés tantárgy jelenlegi megítéléséről, a testnevelő tanárok által közvetített tudásról, értékekről és szemléletről.

1.2. Kutatási hipotézisek

H₁: A hallgatók, szakvezetők, oktatók, testnevelő tanárok és tanulók szerint a testnevelés célja elsősorban a mozgás és a sport megszerettetése és a helyes egészségmagatartási szokások kialakítása.

H₂: A hallgatók, szakvezetők, oktatók, testnevelő tanárok és tanulók által megjelölt tantárgyi célok prioritása eltérő a nemek, a képzés előrehaladása és az oktatói-nevelői tevékenység tekintetében, emellett nem mutat egységességet a Nemzeti Alaptanterv által hangsúlyozott célokkal.

H₃: A vizsgált csoportok eltérő egészségmagatartási szokásokkal jellemezhetők.

H₄: A hallgatók, oktatók, szakvezetők és testnevelő tanárok a tanórán nem fordítanak kellő hangsúlyt a pozitív egészségmagatartási szokások optimális mértékű közvetítésére.

H₅: A csoportok különböző módszereket, eszközöket alkalmaznak a helyes egészségmagatartási szokások értékközvetítésére.

H₆: A gyakorlatorientált és értékközpontú pedagógusképzés tartalmi átalakítása pilot program a testnevelőtanár-képzés cél- és értékrendszerében is jelentős fejlődést eredményez, ezáltal jobban illeszkedik a testnevelés tantárgy szabályozó dokumentumaihoz és gyakorlatához.

2. Anyag és módszer

2.1. Mintavétel

A kutatás során 4 lépés követte egymást a mintavételi eljárás során, melyet egy elővizsgálat előzött meg. Az elővizsgálat során nem strukturált egyéni interjúkat végeztünk, ezt követte első lépésben a Nemzeti Alaptantervek összehasonlító dokumentumelemzése. A második és harmadik lépésben az írásbeli kikérdezés módszerét alkalmazva gyűjtöttük az adatokat, majd a negyedik lépésben a szóbeli kikérdezés módszerén belül strukturált egyéni interjút és mélyinterjút készítettünk.

Mintavétel az elővizsgálat során

Az elővizsgálat során szakértői mintavételt alkalmaztunk. A kutatást a nyíregyházi testnevelő tanárokkal (N=18) és a Nyíregyházi Egyetem testnevelő tanár szakos hallgatóival (N=12) végeztük el.

Mintavételi eljárás a dokumentumelemzést követő második lépésben

A vizsgálatunk során a fő célcsoportok a testnevelőtanár-képzésben részt vevő hallgatók (N=227), a képzésben részt vevő egyetemi oktatók (N=42) és az egyetemek gyakorló iskoláiban szakvezető testnevelő tanárok (N=18). A kutatás ezen szakaszában célirányos mintavételi eljárást alkalmaztunk. A vizsgálat helyszíne a magyarországi testnevelőtanár-képző intézmények és gyakorló iskolái.

A kvantitatív vizsgálatban részt vevő hallgatói minta jellemzői

A megkérdezett testnevelő tanár szakos hallgatók (N=227) 57,7%-a férfi, 42,3%-a nő, átlagéletkoruk $24,5 \pm 5,036$ év. A képzés előrehaladása szerint 33,5%-a még nem teljesített

szakmódszertani kurzust, 26,4%-a teljesített szakmódszertani kurzust, 22,0%-a tanítási gyakorlatát végzi a gyakorló iskolában, 18,1%-a pedig összefüggő tanítási gyakorlatát teljesíti.

A kvantitatív felmérésben részt vevő oktatói minta jellemzői

A testnevelőtanár-képzésben részt vevő oktatók (N=42) 47,6%-a férfi, 52,4%-a nő, átlagéletkoruk $47,17 \pm 10,622$ év. Oktatásuk során 54,8%-a oktat elméleti alapozó tantárgyat, 59,5%-a sportágak gyakorlatát és oktatásmódszertana tantárgyat, 42,9%-a szakmódszertan/testnevelés tanítás/testnevelés elmélet és módszertan tantárgyat. A felsőoktatásban eltöltött tanítási idő átlaga $10,45 \pm 10,112$ év.

A kvantitatív adatgyűjtésben részt vevő szakvezetői minta jellemzői

A szakvezetők (N=18) közül 55,6%-a férfi, 44,4%-a nő, átlagéletkoruk $52,61 \pm 9,160$ év. A megkérdezettek 33,3%-a tanít alsó tagozatban, 61,1%-a felsőtagozatban, 27,8%-a 4 évfolyamos gimnáziumban, 22%-a 6-8 évfolyamos gimnáziumban. A köznevelésben eltöltött tanítási tapasztalatuk $26,11 \pm 11,066$ év, szakvezetői tapasztalatuk $15,22 \pm 11,133$ év.

Mintavételi eljárás és a minta jellemzése a harmadik lépésben

Célirányos mintavétellel a vármegyék, iskolafok, majd ezen belül egyszerű véletlen választással a kutatásban részt vevő általános és középiskolák kerültek kijelölésre. A kiválasztás a kritériumoknak megfelelő intézmények 71%-át fedte le, melynek során 631 fő testnevelő tanár került megkérdezésre (N=631).

A tanulók (N=211) körében célirányos mintavételt alkalmaztunk. A vizsgálat helyszíne az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Gyakorló Iskolája és a Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskolája és Gimnáziuma volt. A mintaválasztási kritériuma, hogy a tanulmányait a felsőoktatási intézmények gyakorló iskolájában végezze nappali munkarendbe, valamint 9-12. évfolyamon gimnáziumi képzésben vegyen részt.

A kvantitatív vizsgálatban részt vevő testnevelő tanári minta jellemzői

A testnevelő tanárok (N=631) 52,1%-a férfi, 47,9%-a nő, átlagéletkoruk $43,97 \pm 11,967$ év. A köznevelésben eltöltött tanítási tapasztalatuk $17,56 \pm 12,791$ év. A tanári munka mellett a minta 56,7%-a tart versenysport célú, 68,6%-a szabadidősport célú edzéseket. Edzői tapasztalatuk $15,20 \pm 11,247$ év.

A kvantitatív felmérésben részt vevő tanulói minta jellemzői

A gyakorló iskolai tanulók (N=211) 49,8%-a fiú, 50,2%-a lány, átlagéletkoruk $15,78 \pm 1,191$ év. A diákok 38,9%-a 4 évfolyamos gimnáziumi, 61,1%-a 6-8 évfolyamos gimnáziumi képzésben vesz részt. Az osztályok szerint a kitöltők 33,6%-a 9., 26,5%-a 10., 21,8%-a 11., 18%-a 12. osztályba jár.

Mintavételi eljárás a negyedik lépésben

A kutatás negyedik lépésében szakértői mintavételt alkalmaztunk. A kutatást a Nyíregyházi Egyetem és az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem testnevelő tanár szakos hallgatóival (N=6), egyetemi oktatóival (N=2) és szakvezetőivel (N=2) végeztük el.

A negyedik lépésben mélyinterjút folytattunk a testnevelőtanár-képzésre vonatkozó pilot programot kidolgozó bizottság tagjaival, ezáltal szakértői mintavételt alkalmaztunk az interjúalanyok kiválasztásánál. Az interjúban az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem és a Nyíregyházi Egyetem munkacsoport tagjai (N=4) vettek részt, akik szak módszertan tantárgyat oktatnak és a köznevelés résztvevői testnevelő tanárként.

A kvalitatív adatfelvételben részt vett minta jellemzői

Az összefüggő tanítási gyakorlatát teljesítők, gyakorló iskolában tanítási gyakorlatot végző hallgatók és a szak módszertan tantárgyat teljesítettek közül minden csoportban 1 nő és 1 férfi hallgatóval végeztük el az interjút. Átlagéletkoruk $23,83 \pm 1,602$ év. A testnevelőtanár-képzésben szak módszertan tantárgyat oktatók közül 1 női oktató és 1 férfi oktató vett részt a kvalitatív vizsgálatban. Átlagéletkoruk $56,5 \pm 0,707$ év. A gyakorló iskolai szakvezetők csoportjában 1 női testnevelő és 1 férfi testnevelő vett részt az interjú során. Átlagéletkoruk $55 \pm 4,242$ év.

A mélyinterjú során testnevelőtanár-képzésre vonatkozó pilot programot kidolgozó bizottság tagjai esetében 2 fő szak módszertan tantárgyat oktat, 2 fő egyetemi oktatói munkája mellett a köznevelésben is testnevelő tanári munkát végez. Nemi összetétel alapján 2 nő és 2 férfi vett részt, átlagéletkoruk $53 \pm 4,242$ év.

2.2. Adatfelvétel

Az elővizsgálat során végzett adatfelvétel jellemzői, eszközei

A szóbeli kikérdezés során a válaszadók mozgástere szerint nyílt kérdéseket alkalmaztunk. Az eredményeket 4 kérdéskör mentén csoportosítottuk: Egészségmagatartás kérdései; testnevelő tanári példamutatás; oktatási módszerek általánosságban és speciálisan.

Dokumentumelemzéshez kapcsolódó adatfelvétel

A Nemzeti Alaptantervek (1995, 2003, 2007, 2012, 2020) változásai az általános jellegű, majd a műveltségterülethez/tanulási területhez tartozó, valamint az egészségmagatartáshoz és egészségneveléshez kapcsolódó célok, értékek, értékközvetítés, követelmény és tartalom szempontjából kerültek bemutatásra.

A második és harmadik lépésben alkalmazott kérdőív

A kérdőív fő része 3 kérdéskörből állt:

1. Az egészségmagatartás kérdéskörén belül az ELEF – Európai lakossági egészségfelmérés (2019) kérdőívből adaptált kérdéseket alkalmaztuk, kiegészítve a vizsgálat céljának megfelelően (kérdések száma: 5 db).
2. Az értékközvetítés kérdéskörében megjelentek a testnevelő tanári attitűddel, egészségmagatartás közvetítésével, az értékközvetítés során alkalmazott eszközökkel és módszerekkel, szokásrendszer kialakításához szükséges módszerekkel, magatartási-tevékenység modell közvetítésére alkalmazott módszerekkel kapcsolatos kérdések (kérdések száma: 55 db) (Bábosik, 2004; Falus és Szűcs, 2022).
3. A testnevelés célrendszerére vonatkozó kérdéskörben a Nemzeti Alaptanterv (2020) célrendszere alapján saját szerkesztésű kérdőívet állítottunk össze (kérdések száma: 24 db).

A negyedik lépésben alkalmazott interjúhoz kapcsolódó adatfelvétel

A strukturált interjú eredményeit 4 kérdéskör mentén csoportosítottuk: Egészségmagatartás kérdései; értékek és értékközvetítés; testnevelés tantárgy oktatásával kapcsolatos célrendszer; tanítással és a testnevelőtanár-képzéssel kapcsolatos meggyőződések, tapasztalatok, célok.

A mélyinterjú eredményeit 3 kérdéskör mentén csoportosítottuk: A testnevelőtanár-képzés megújítására vonatkozó pilot program előzményei, okok feltárása; kidolgozásának folyamata, változásainak jellemzői; várható eredményének jelentősége, további javaslatok és tapasztalatok a testnevelőtanár-képzés rendszeréről.

3.1. Adatelemzés

A kvantitatív adatok feldolgozását az IBM SPSS 23.0 statisztikai programmal végeztük, a statisztikai eljárások során a hibahatárt 0,05 értéknél állapítottuk meg. Az adatfeldolgozás során leíró statisztikát (középérték, szórás, gyakorisági mutatók) végeztünk a teljes mintára az értékközvetítés és a tantárgyi célok prioritása szerint. Emellett a csoportok, a nemek, a képzés

előrehaladása, az oktatói és nevelői tapasztalat szerint Mann-Whitney U és Kruskal-Wallis tesztet alkalmaztunk, ugyanis a Kolmogorov-Smirnov-teszt által a testnevelés tantárgy céljaira, az egészségmagatartásra és az értékközvetítésre vonatkozó adatok nem normális eloszlásúak ($p=0,000$). Az adatok belső konzisztenciaértéke jó értéket mutatott ($\alpha>0,748$). A kvalitatív vizsgálat során dokumentumelemzést, a strukturált- és mélyinterjú esetében tematikus elemzést alkalmaztunk.

4. Eredmények

Nemzeti Alaptantervek elemzése

A testneveléshez kapcsolódó műveltségterület célrendszerében 2003-ban és 2012-ben figyelhető meg jelentős változás. 1995-ben a tantárgy céljai között kiemelt terület a rendszeres fizikai aktivitás és az ezekhez kapcsolódó képességek és készségek kialakítása. A NAT 2003 célrendszerében meghatározó, hogy az oktatási-nevelési folyamat során sikeres, aktív életű, pozitívan gondolkodó állampolgárokat neveljen, melyben a pszichomotoros, a kognitív és az affektív tanulási területek kiemelt jelentőségűek. A NAT 2012 célrendszere kiegészül a sportági technikákkal, taktikákkal, a tehetségek kiválasztásával és a szabadidős-, diák- és versenysportban való részvétellel. Mindezek mellett a játék szerepe a fizikai aktivitás közben jelentős, előrelépés az élményközpontúság, tanulóközpontúság a motiváció felkeltése és fenntartása szempontjából. 2020-ban a Testnevelés és Sport műveltségterület elnevezése megváltozott Testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterületté, melyben megfigyelhető az egészségmagatartás és egészséges életmód jelentőségének növekedése.

Az értékek szempontjából a tanterv általános célrendszerében 1995-től 2012-ig többnyire nem történt változás annak ellenére, hogy külön alfejezetet kaptak a kialakítandó értékek. A Nemzeti Alaptanterv 2020-ra a Testnevelés és egészségfejlesztés műveltségterületen hangsúlyosabb a játék, az élményközpontúság, a kooperáció és az egészségfejlesztés, melynek jelentősége először 2012-ben volt felfedezhető a tantervben. Fontos előrelépés a NAT 2020 esetében előtérbe kerültek az egészség és egészségmagatartáshoz kapcsolódó elemek.

A kérdőíves adatfelvétel során kapott eredmények

Eredményeink alapján a testnevelés tantárgyhoz kapcsolódó célok tekintetében megállapítható, hogy a megkérdezettek a legfontosabb célnak a testnevelés tanítása során a „Mozgás és a sport megszerettetését” ($M=3,77 \pm 0,56$) tekintik. A legkisebb átlagértékeket a „Sportágakban, mozgásanyagokban konkrét teljesítmény elérése” ($M=2,68 \pm 0,85$) kapta. A csoportok

véleményét összehasonlítva a pszichomotoros, a kognitív és az affektív tanulási terület céljai között egy-egy kivétellel lényeges eltérés figyelhető meg ($p=0,000-0,040$). A pszichomotoros tanulási terület céljainak tekintetében szignifikánsan fontosabb célnak tartják az oktatók az „Általános mozgásműveltség fejlesztését” ($p=0,000$), a „Pozitív egészségmagatartási szokások kialakítását” ($p=0,000$), a Koordinációs képességek fejlesztését” ($p=0,000$), az „Élethosszig tartó fizikailag aktív életmód megalapozását” ($p=0,000$), a „Kondicionálás, fittség fejlesztését” ($p=0,000$), a „Sportágak, mozgásanyagok technikájának megtanulását” ($p=0,040$) és a „Sportágakban, mozgásanyagokban konkrét teljesítmény elérését” ($p=0,003$). A szakvezetők e célok között kiemelt jelentőségűnek tartják az „Általános mozgásműveltség fejlesztését, a hallgatók a „Sportágak, mozgásanyagok technikájának megtanulását”. Az alábbi célokat megfigyelve a legalacsonyabb átlagértékei a tanulók esetében figyelhető meg. A tanulók a „Sportágakban, mozgásanyagokban konkrét teljesítmény elérése” célt értékelték kiemelt jelentőségűnek a többi csoporttal szemben. A kognitív tanulási területen a „Rendszeres fizikai aktivitás jótékony hatásainak megismerése” ($p=0,000$) célt az oktatók, a „Preventív szemlélet kialakítását” ($p=0,000$) és a „Saját testedzés megtervezése a fittségi szint önálló fejlesztése érdekében” ($p=0,026$) a szakvezetők értékelték a legmagasabb átlagértékkel, a legalacsonyabbal ezzel szemben a gyakorló iskolai tanulók. A „Vállalkozói szemlélet kialakítását” ($p=0,035$) a tanulók tartják a legjelentősebbnek, a szakvezetők pedig a legalacsonyabban értékelték az alábbi célt. A testnevelés tantárgy affektív tanulási területén a „Mozgás és a sport megszerettetését” ($p=0,000$), „A teljes személyiség fejlesztése” ($p=0,000$) célt az oktatók, a „Kikapcsolódás, érezzék jól magukat a tanulók” ($p=0,000$), az „Önismeret, önértékelés fejlesztését” ($p=0,000$), az „Egészséges versenyszellem kialakítását” ($p=0,000$) és a „Fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséget” ($p=0,000$) a testnevelő tanár szakos hallgatók, a „Közösségépítést” ($p=0,000$), a „Pszichés képességek fejlesztését (stressz-, konfliktuskezelés stb.” ($p=0,000$), az „Érzelmi, akarat tulajdonságok megerősítését” ($p=0,000$) a testnevelő tanárok értékelik fontosabbnak. Minden egyes affektív cél esetében a tanulók értékelték legalacsonyabban a különböző célokat, kivétel a „Fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettség” esetében, mely a szakvezetők között kapott a legalacsonyabb prioritást.

A csoportok célmeghatározásai számos statisztikailag jelentős különbséget adtak a nemek szerint. Megállapítható, hogy a pszichomotoros tanulási területen három – „Kondicionálás, fittség fejlesztése” ($Z=-3,458$; $p=0,001$), „Koordinációs képességek fejlesztése” ($Z=-4,137$, $p=0,000$), „Sportágak, mozgásanyagok technikájának megtanulása” ($Z=-3,124$, $p=0,002$) – a kognitív tanulási területen kettő – „Preventív szemlélet kialakítása” ($Z=-2,444$; $p=0,015$), „Sportági és mozgásanyaghoz kapcsolódó ismeretek fejlesztése”

($Z=2,198$; $p=0,025$) - és az affektív tanulási területen három cél – „Közösségépítés” ($Z=-3,060$; $p=0,002$), „Pszichés képességek fejlesztése (stressz-, konfliktuskezelés stb.)” ($Z=-3,920$; $p=0,000$), „Érzelmi, akarat tulajdonságok megerősítése” ($Z=-3,362$; $p=0,001$) esetében figyelhető meg lényeges különbség, mely célokat a nők magasabb átlaggal értékelték.

A képzés előrehaladása szerint szignifikáns eltérés csupán a „Koordinációs képességek fejlesztése” ($p=0,018$), a „Sportágak, mozgásanyagok technikájának megtanulása” ($p=0,011$), a „Sportágak, mozgásanyagok taktikájának megtanulása” ($p=0,018$), a „Pszichés képességek fejlesztése (stressz-, konfliktuskezelés stb.)” ($p=0,029$) és a „Fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettség” ($p=0,016$) célok esetében figyelhető meg, értékeik a szakmódszertan tantárgyat teljesített, de tanítási gyakorlatát nem végző hallgatóknál a legmagasabb. Az összefüggő tanítási gyakorlatukat teljesítők és a képzés korábbi szakaszát végző hallgatók testnevelés tantárgyra vonatkozó céljairól alkotott véleményükben nincs eltérés.

A testnevelő tanár szakos hallgatók, egyetemi oktatók, gyakorló iskolai szakvezetők és a testnevelő tanárok ($N=918$) oktatói és nevelői tevékenységéhez kapcsolódó eredmények alapján összevetettük a testnevelés tantárgy oktatásához kapcsolódó célrendszert a tanítási tapasztalat és edzői tapasztalat által. Az oktatói és nevelői tevékenység alapján szignifikáns eltérés csupán egy cél esetében figyelhető meg azok között, akiknek nincs tanítási tapasztalatuk, valamint akik rendelkeznek tanítási tapasztalattal. Az eredmények alapján azon testnevelő tanárok, akik versenysport célú edzéseket tartanak ($M=3,55 \pm 0,56$) lényegesen fontosabbnak vélik az „Egészséges versenyszellem kialakítása” ($Z=-2,579$; $p=0,010$) célt, mint azok, akik nem végeznek versenysport célú edzéseket. A további célok között nem található lényeges különbség. Az „Élethosszig tartó fizikailag aktív életmód megalapozása” ($Z=-2,903$; $p=0,004$) és a „Preventív szemlélet kialakítása” ($Z=-2,733$; $p=0,006$) célok esetében lényegesen magasabb pontszámot ítélték meg azok, akik tartanak szabadidősport célú edzéseket, mint azok, akik nem végeznek ilyen célú edzői tevékenységet.

A vizsgált csoportokkal összehasonlítva szignifikánsan jobbnak vélik az egyetemi oktatók az egészségmagatartási szokásaikat ($p=0,006$; $M=3,33 \pm 0,53$) és az egészségtudatosságukat ($p=0,007$; $M=3,40 \pm 0,59$). Ezzel szemben a gyakorló iskolában tanító szakvezető testnevelő tanárok értékelték legalacsonyabb átlagértékkel az egészségmagatartási szokásaikat ($M=2,94 \pm 0,64$) és az egészségtudatosságukat ($M=3,11 \pm 0,68$).

A testnevelő tanári attitűd tekintetében a felkészültséget ($M=3,94 \pm 0,24$), következetességet ($M=4,00 \pm 0,00$), őszinteséget ($M=3,89 \pm 0,32$) és a hitelességet ($M=4,000 \pm 0,00$) a gyakorló iskolai szakvezetők, az empátiát/segítőkészséget a testnevelő tanár szakos hallgatók ($M=3,85 \pm 0,37$), a gyermekközpontúságot ($M=3,83 \pm 0,40$), a határozottságot

($M=3,83 \pm 0,39$) és a szorgalmat/kitartást ($M=3,74 \pm 0,45$) a testnevelő tanárok tartják a legfontosabb tulajdonságnak ahhoz, hogy a testnevelő tanár példamutató legyen ($p=0,000-0,001$). A legalacsonyabb átlagértékek minden egyes tulajdonság esetében a tanulók körében figyelhető meg.

A testnevelő tanárok helyes egészségmagatartás kialakításában betöltött szerepére és feladatára vonatkozó eredmények alapján megállapítható, hogy minden szerep és feladat között lényeges eltérés tapasztalható a csoportok véleményei között ($p=0,000$). A személyes példamutatást ($M= 3,83 \pm 0,38$), a motiválást ($M=3,79 \pm 0,42$), a mozgás és a sport megszerettetését ($M=3,95 \pm 0,22$), az egészségtudatos szokásrendszer/életmód kialakítását ($M=3,76 \pm 0,43$), a sokoldalú mozgásfejlesztést ($M=3,81 \pm 0,40$), a helyes testtartás kialakítását ($M=3,83 \pm 0,44$), a higiéniai szokások kialakítását ($M=3,64 \pm 0,53$) és a preventív szemlélet kialakítását a testnevelőtanár-képzésben oktatók, a folyadékfogyasztási-táplálkozási szokások kialakítását ($M=3,51 \pm 0,56$) és a káros egészségmagatartási szokások elkerülését a testnevelő tanárok értékelték a legmagasabb átlaggal.

A leggyakrabban alkalmazott módszerek a magyarázat ($M=5,17 \pm 1,29$), a bemutatás ($M=5,06 \pm 1,30$), melyeket átlagosan hetente, valamint a játékos feladatmegoldás, élményalapú tananyag-feldolgozás ($M=4,62 \pm 1,48$), melyet havonta használnak a megkérdezettek. A legritkábban a tanulási szerződés ($M=2,16 \pm 1,64$), a házi feladat ($M=2,26 \pm 1,61$) és a projektmunka ($M=2,37 \pm 1,54$) fordul elő a testnevelés órákon. A magatartási-tevékenységi modellek közvetítésére alkalmazott nevelési módszerek gyakoriságának eredményei alapján szignifikáns eltérés tapasztalható($p=0,000-0,002$). A személyes példaadást ($M=4,88 \pm 1,27$) közel hetente, a pozitív egyéni minták kiemelését a közösségi életből ($M=4,60 \pm 1,33$) és a személyes részvételt a közösségi tevékenységekben ($M=4,57 \pm 1,34$) havonta többször alkalmazzák az iskolai környezetben, ezzel szemben a műalkotásokat ($M=2,33 \pm 1,42$) évente néhány alkalommal, a modellértékű személyes bemutatását félévente több alkalommal használják a magatartás-tevékenységi modellek közvetítésére.

Az interjúkhoz kapcsolódó eredmények

Eredményeink alapján megállapítható, hogy a hallgatók többsége rendszeresen sportol és egészségesen táplálkozik, azonban a hallgatók fele rendelkezik káros egészségmagatartási szokással. A helyes egészségmagatartás közvetítése szempontjából mind a három csoport lényegesnek tartja a személyes példamutatást.

A megkérdezettek szerint a legfontosabb érték a testnevelés tantárgy oktatása során az élethosszig tartó fizikailag aktív életmód kialakítása, a mozgás és a sport megszerettetése,

valamint a helyes egészségmagatartási szokások kialakítása. Az értékközvetítésre alkalmazott eszközök és módszerek változatos képet mutatnak a vizsgált csoportok között. Az egészségmagatartási tényezők közül a testmozgásra, a fizikai aktivitásra helyezik a legnagyobb hangsúlyt, melynek belső motivációból szükséges erednie.

A testnevelés tantárgy oktatása során kulcsfontosságú a Nemzeti Alaptanterv ismerete. A testnevelés tantárgy oktatása során a legfontosabb célnak a hallgatók és a szakvezetők a mozgás és a sport megszerettetését tekintik, a szak módszertani kurzust oktatók az egészséges életmódra nevelést. A hallgatók körében az élethosszig tartó fizikailag aktív életmódot ugyanolyan fontosnak tartják, mint a mozgás és a sport megszerettetését. A célok megvalósulását több tényező befolyásolja az oktatási-nevelési folyamatban.

A mélyinterjú eredményei alapján a gyakorlatorientált és értékközpontú pilot program legfőbb célja a tanárképzési rendszer átalakítása, a gyakorlatorientált képzési struktúra kidolgozása. Legfőbb oka, hogy a képzés tartalmi elemei és a képzési és kimeneti követelmények nem esnek egybe a valós tanítással és szükségletekkel. A célok, értékek és tartalom szempontjából több változás történt a korábbi testnevelőtanár-képzés képzési és kimeneti követelményeihez és a mintatantervéhez képest. Fontos része volt a tanárképzés során elsajátítandó kompetenciák egységesítése a minősítési vizsgához kapcsolódó pedagóguskompetenciákkal. A célok, értékek és tartalom szempontjából egységessé vált a KKK a NAT és a kerettanterv alapján is. Emellett a program egyik fontos eleme, hogy a köznevelésben oktató tanárokat beemeljék a testnevelőtanár-képzésbe. Összességében elmondható, hogy pozitív változást és fejlődést várnak a megkérdezettek a pilot program bevezetésével, ugyanis sokkal gyakorlatközelibbé vált a képzés felépítése. Úgy érzik a korábbi hiányosságokat kiküszöbölték, azonban meglátásuk szerint vannak még hiányterületek.

5. Megbeszélés

A tanárképzést és a köznevelést vizsgáló kutatások különböző megközelítésből próbálnak rávilágítani az alapvető problémarendszerre, mindazonáltal a két különálló mégis nagymértékben szorosan egymástól függő képzés és gyakorlat komplex feladatköreinek egységességét a hazai kutatások még nem igazolták.

Az eredmények alapján megállapítható, hogy fontos előrelépés a NAT 2020 esetében előtérbe kerültek az egészség és egészségmagatartáshoz kapcsolódó elemek, ugyanakkor szükség van további fejlesztésre, melyben a tanterv általános célrendszeréhez kapcsolódó

kompetenciaterületek és fejlesztési területek esetében szorosabban kapcsolódik a tantárgyi értékekhez.

A megkérdezettek a testnevelés tantárgy legfőbb céljának a mozgás és a sport megszerettetését tekintik, a konkrét teljesítmény elérése kevésbé meghatározó. A nemek közötti különbségek esetében több cél tekintetében figyelhető meg jelentős eltérés a testnevelő tanár szakos hallgatók és a testnevelő tanárok véleményei alapján. A képzés előrehaladásához kapcsolódó eredmények alapján azok, akik a szakmódszertan tantárgyat már teljesítették a képzés során a koordinációs képességek fejlesztését, a sportágak és mozgásanyagok technikájának és taktikájának megtanulását, a pszichés képességek fejlesztését és a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettséget fontosabbnak tekintik, mint azok, akik a képzés korai vagy kései szakaszát teljesítik. Az összefüggő tanítási gyakorlatot teljesítők és a képzés korábbi szakaszát végző hallgatók testnevelés tantárgyra vonatkozó céljairól alkotott véleményükben nincs különbség. Az oktatói-nevelői tapasztalat szerint azok, akik rendelkeznek tanítási tapasztalattal lényegesebb célnak tekintik az érzelmi, akarati tulajdonságok megerősítését. A további célok között nem található lényeges eltérés. Megállapítható továbbá, hogy a csoportok jónak ítélik az egészségi- és edzettségi állapotukat, az életminőségüket, az egészségmagatartási szokásaikat és az egészségtudatosságukat. A tanulók életmódját és egészségmagatartását formáló módszerek és eszközök gyakoriságában lényeges eltérés mutatkozott a csoportok véleményei között.

A gyakorlatorientált testnevelőtanár-képzés jelentősége abban rejlik, hogy célzottan segíti a képzés elméleti és gyakorlati részének összehangolását. Az új képzési program hatékonyságáról a későbbi mérési eredmények alapján lehet következtetéseket levonni, azonban a kutatásom által legelőször nyerhetünk betekintést a pilot programot kidolgozó munkacsoport munkájába, a pilot program előzményeinek feltárásába, a pilot program jellemzőibe és a várható eredmények jelentőségébe. A pilot program hatékony lépést jelenthet a hiányosságok megoldására.

Hipotézisek igazolása

H₁: A vizsgált csoportok megítélése alapján a testnevelés tantárgy oktatásához kapcsolódó célok közül a legfontosabb a mozgás és a sport megszerettetése, majd ezt követi az általános mozgásműveltség fejlesztése és a pozitív egészségmagatartási szokások kialakítása. Az első hipotézisem az eredmények alapján igazolást nyert.

H₂: A vizsgált csoportok véleményét összehasonlítva a pszichomotoros, a kognitív és az affektív tanulási terület céljai között többségében lényeges eltérés figyelhető meg a Nemzeti

Alaptanterv által hangsúlyozott célok alapján. A célmeghatározások között számos statisztikailag jelentős eltérést mutattak nemek szerint az eredmények. A képzés előrehaladása szerint jelentős eltérés csupán néhány cél esetében figyelhető meg. A további célok esetében nincs különbség a hallgatók véleményei között a képzés előrehaladása szerint. Az oktatói-nevelői tapasztalat alapján mindössze az érzelmi, akarat tulajdonságok megerősítése célt ítélték meg fontosabbnak azok, akik rendelkeznek tanítási tapasztalattal. A vizsgált csoportok tantárgyi prioritása többségében eltérő, valamint néhány cél esetében figyelhető meg egységesség a Nemzeti Alaptanterv által hangsúlyozott célokkal, a hipotézis ezen része ezáltal igazolást nyert. A nemek tekintetében a hipotézis részben igazolódott. A képzés előrehaladása és az oktatói-nevelői tapasztalat szerint a hipotézis nem nyert igazolást.

H₃: A testnevelő tanár szakos hallgatók, egyetemi oktatók, gyakorló iskolai szakvezetők, testnevelő tanárok és a gyakorló iskolai tanulók az egészségmagatartási szokásukat és az egészségtudatosságukat eltérően ítélik meg. Jelen hipotézis a kérdőív és a strukturált interjú eredményei alapján beigazolódott.

H₄: Az élethosszig tartó fizikailag aktív életmód kialakítása során fontos értékeknek tartják a mozgás és a sport megszerettetését, a mozgás iránti igény felkeltését, az egészségmegőrzést és helyes egészségmagatartás kialakítását. Az egyetemi oktatók és a testnevelő tanárok egészségmagatartás kialakításában betöltött szerepüket vélik jelentősebbnek. A hangsúlyt a megkérdezettek leginkább a mozgásos tevékenységekre helyezik. Jelen hipotézis nem igazolódott be.

H₅: A tanulók életmódját és egészségmagatartását formáló módszerek és eszközök gyakoriságában lényeges eltérés figyelhető meg a csoportok véleményei között mind a kérdőív, mind az interjú által. A hipotézis, beigazolódott, ugyanis a legtöbb esetben szignifikáns eltérés figyelhető meg a csoportok által megjelölt módszerek és eszközök között.

H₆: A program előkészítése során átdolgozásra került a testnevelőtanár-képzés képzési és kimeneti követelményei, a mintatanterve, a tantárgyi tematikái a Nemzeti Alaptanterv 2020 és a kerettanterv által. Jelentős változás a tanárképzés kompetenciáinak megfeleltetése a pedagóguskompetenciákkal és a KKK a NAT és a kerettanterv egysége célok, értékek és tartalom alapján. A legnagyobb fejlődést a gyakorlati és elméleti tantárgyak arányainak optimalizálása és a képzés korai szakaszában bevezetett gyakorlat jelenti, emellett minél több testnevelő tanárt szeretnének foglalkoztatni a testnevelőtanár-képzésben. A hipotézis ebből adódóan beigazolódott.

Javaslatok

A Nemzeti Alaptanterv és a testnevelőtanár-képzést meghatározó képzési és kimeneti követelmények esetében szükség van további fejlesztésre, amely egységes szemléletet, célokat, értékeket fogalmaz meg. Ahhoz, hogy az oktatási-nevelési folyamat eredményesen tudjon működni érdemes nyomon követni, hogy a testnevelő tanárok és testnevelő tanár szakos hallgatók milyen mértékben alkalmazzák a köznevelést meghatározó Nemzeti Alaptanterv és kerettanterv tartalmát. A képzés és a gyakorlat oldaláról alapvető a folyamatos módszertani fejlesztés.

A testnevelőtanár-képzésben a felvételi követelményrendszert szükséges egységes elveken, a tanárképzés céljai, értékei, elvárásai, szemlélete mentén alakítani. Az iskolai gyakorlatot vezető tanárok és egyetemi oktatók szorosan együttműködve tudják alakítani és működtetni a testnevelőtanár-képzést. A sportági oktatásmódszertani órákon a hangsúlyt az oktatás folyamatára és módszertanára szükséges helyezni, nem a konkrét teljesítményszint elérése a legfőbb cél. Szükséges a szakmai alapozó tantárgyakhoz kapcsolódó pedagógiai-pszichológiai tantárgyak újragondolása szorosan kapcsolódva a tanári pályán előforduló pedagógiai-pszichológiai helyzetekre. Mindemellett a gyakorlatorientált testnevelőtanár-képzés pilot programot érdemes minden magyarországi testnevelőtanár-képző intézményben bevezetni.

További kutatási területként javasolt a testnevelő tanárookra vonatkozó pedagóguskompetenciái és pedagógus életpálya modell hatékonyságának vizsgálata, mérése és összehasonlítása a testnevelőtanár-képzés és a köznevelés rendszerével. Ugyanakkor újabb alternatívát rejthet, és fontos információval szolgálhat a képzés és a gyakorlat egységessége szempontjából, hogy egy-egy döntéshozatali folyamat során a testnevelő tanárok és testnevelő tanár szakos hallgatók mely célokat és értékeket részesítik előnyben.

6. Felhasznált irodalom

Bognár, J. (2019). A testnevelés értékközpontúsága. *Új Pedagógiai Szemle*, 69(3-4), 100-108.

https://epa.oszk.hu/00000/00035/00192/pdf/EPA00035_upsz_2019_03-04_100-108.pdf (Utolsó letöltés: 2024.01.10)

Bognár J. (2020). *A testnevelőtanár-képzésre vonatkozó dokumentumok egységessége az elvek, tartalmak és értékek mentén: a képzési kimeneti követelmények, a pedagóguskompetenciák, a pedagógus életpálya-modell és a NAT 2020 összevetése*. EKE Líceum Kiadó, Eger.

- Chrappán, M. (2022). A NAT evolúciója 2010-2021 között. *Educatio*, 33(1), 30-47.
<https://doi.org/10.1556/2063.31.2022.1.3>
- Csányi, T. (2019). Szemelvényes az utóbbi tíz év iskolai testnevelés-oktatását szabályozó európai tantervi irányzatokból – Következtetések a mindennapos testnevelés tartalmi fejlesztése érdekében. *Új Pedagógiai Szemle*, 69(3-4), 16-36.
- Csányi, T., & Révész, L. (2021). *A testnevelés és sport oktatásának elmélete és módszertana – Középpontban a tanulás*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest.
- Falus, I. & Szűcs, I. (2022). *Didaktika – Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Akadémia Kiadó Zrt., Budapest.
- Ferry, M. & Romar, J-E. (2020). Physical education preservice teachers' physical activity habits and perceptions of the profession and subject: development during teacher education. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(422), 3108-3119.
<https://doi.org/10.7752/jpes.2020.s6422>
- Hamar, P. (2012). „MindenNATos” testnevelés. *Új Pedagógiai Szemle*, 62(11-12), 87-97.
- Lappints, R. & H. Ekler, J. (2022). Különböző tanítási stílusok pszichomotoros hatásai. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 93, 19-25.
- Molnár, A. (2021). Testnevelő tanári példamutatás és az egészségmagatartás közvetítése a bemutatás módszerén keresztül. In.: Medovarszki, I. (szerk.): *Tantárgy-pedagógiai kaleidoszkóp: 2021 – Pedagógiai, neveléstudományi és szakmódszertani tanulmányok*. 129-146. Békéscsaba.
- Molnár, A, Vajda, I., Bognár, J. (2024). A célok szerepe az iskolai testnevelésben: fókuszban a testnevelő tanár szakos hallgatók. *Pedagógusképzés*, 22(50), 5-20.
- Molnár, A., Bognár, J. & Vajda, I. (2021). *Pedagógusok szerepe az egészségnevelés folyamatában, különös tekintettel a pedagógusok egészség-magatartására*. Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport 51, 53-67.
- Molnár, A., Beregi, E., Kós, K. & Suszter, L. (2023). A hazai iskolai egészségfejlesztés és egészségnevelés fogalmának és szabályozó rendszereinek áttekintése az elmúlt évtized viszonylatában. *Magyar Pedagógia*, 123(1), 19-32.
- Moravec, M. (2022). *Diákok sportja – hallgatók egészségtőkéje?: a mindennapos testnevelés jéghegy-modellje a hallgatói egészségtudatosság és eredményesség tükrében*. Belvedere Meridionale, Szeged.
- Neil-Sztramko, S., E., Caldwell, H. & Dobbins, M. (2021). *School-based physical activity programs for promoting physical activity and fitness in children and adolescents aged*

6 to 18. Cochrane Database of Systematic Reviews, 9.
<https://doi.org/10.1002/14651858.CD007651.pub3>

- Pinczés T. & Pikó B. (2017): Társas háló és a társas támogatás szerepe leendő pedagógusok sportolási szokásaiban. *Testnevelés, sport, tudomány*, 2(1-2).
- Révész, L. (2019). A Komplex Alapprogram Testmozgásalapú alprogramjának kapcsolata a mindennapos testnevelés megvalósítási lehetőségeivel. *Új Pedagógiai Szemle*, 69(3-4), 109-117.
- Simkó G. & Uvacsek M. (2021). Fizikai aktivitás és táplálkozás vizsgálata női egyetemi hallgatók körében szorgalmi és vizsgaidőszakban. *Magyar Sporttudományi Szemle* 22(89), 44-49.
- Tóth, L., Zala, B., Benczenleitner, O. & Reinhardt, M. (2019). Testnevelő mentortanárok mindennapos testneveléssel kapcsolatos attitűdjének vizsgálata személyiségük, énhatékonyságuk és intézményük szervezeti kultúrája tükrében. *Új Pedagógiai Szemle*, 69(3-4), 70-86.
- Vajda, I., Major, Zs., Moravec, M., Pásztorné, B., K., Vajda, T., Vajda, F., V., Oláh, D. & Nagy, A. (2018). Study on physical activity and health behaviour among students at the University of Nyíregyháza. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 19(74), 22-26.

Jogszabályok:

- NAT 1995. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról. 130/1995. (X. 26.) Korm. rendelet. <https://njt.hu/jogszabaly/1995-130-20-22> Utolsó letöltés: 2024.09.16.
- NAT 2003. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. 243/2003 (XII. 17.) Korm. rendelet. http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/nat_070926.pdf Utolsó letöltés: 2024. 09.16.
- NAT 2007. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. 243/2003 (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása, módosító jogszabály: 202/2007 (VII. 31) Korm. rendelet. <https://njt.hu/jogszabaly/2003-243-20-22> Utolsó letöltés: 2024.09.16.
- NAT 2012. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. 10635. 110/2012 (VI. 4.) Korm. rendelet. *Magyar Közlöny*, 2012. 66. Emberi Erőforrások Minisztériuma, Oktatásért Felelős Államtitkárság, Budapest. <https://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK14004.pdf> Utolsó letöltés: 2024. 09.16.
- NAT 2020. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról és alkalmazásáról szóló 110/2012 (VI.4) Korm. rendelet módosítása, Módosító jogszabály: 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet. *Magyar*

7. Saját publikációk jegyzéke

Szaktanulmány, könyvrészlet, könyvfejezet

Tóth Sára, **Molnár Anita**, Vajda Ildikó (2024). A testnevelő tanárok és az iskola szerepe az egészséges táplálkozásban. In: Kovács, Zoltán (szerk.): A Nyíregyházi Egyetem hallgatóinak pályamunkái: 36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia, 223-237., 15 p.

Molnár Anita (2023). Különbségek a testnevelő tanárok és a testnevelőtanár-jelöltek értékorientációjában. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem tudományos közleményei (54. köt., 2023/1). Tanulmányok a sporttudomány köréből = Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Sport. 54 pp., 47-57., 11 p.

Molnár Anita, Bogárn József, Vajda Ildikó (2021). Pedagógusok szerepe az egészségnevelés folyamatában, különös tekintettel a pedagógusok egészség-magatartására. Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport, 51 : 2021 pp. 53-67., 15 p.

Molnár Anita (2021). Testnevelő tanári példamutatás és az egészségmagatartás közvetítése a bemutatás módszerén keresztül. In: Medovarszki, István (szerk.): Tantárgy-pedagógiai kaleidoszkóp: 2021 – Pedagógiai, neveléstudományi és szak módszertani tanulmányok. 242 p pp. 129-146., 18 p., Magánkiadás, Békéscsaba.

Molnár Anita, Borbély Szilvia, Oláh Dávid, Vajda Ildikó (2021). Testkultúra és egészségmagatartás vizsgálata a Nyíregyházi Egyetem dolgozói körében = Research of Body Culture and Health Behaviour among the workers of University of Nyíregyháza. In.: Kovács, Zoltán (szerk.): Kutatások és látásmódok a Nyíregyházi Egyetemen, 260 p. pp. 154-167., 14 p., Nyíregyházi Egyetem, Nyíregyháza.

Országos és nemzetközi tudományos folyóiratban megjelent lektorált tanulmány

Molnár Anita (2025). A testnevelés tantárgy szabályozása a Nemzeti Alaptantervekben: Célok, értékek, tartalom és követelmények. Iskolakultúra, 35: 4 pp. 51-67., 17 p.

Molnár Anita, Vajda Ildikó, Bognár József (2024). A célok szerepe az iskolai testnevelésben: fókuszban a testnevelő tanár szakos hallgatók. Pedagógusképzés 22 (50): 2 pp. 5-20., 16 p.

Kós Katalin, Beregi Erika, **Molnár Anita**, Suszter László (2023). Az egészségnevelés mérésének, mérhetőségének kérdései – Komplex mérőeszköz összeállítása első osztályos gyermekek és nevelőik számára. Új Pedagógiai Szemle, 73: 8-8 pp. 76-86., 11 p.

Molnár Anita, Beregi Erika, Kós Katalin, Suszter László (2023). A hazai iskolai egészségfejlesztés és egészségnevelés fogalmának és szabályozó rendszereinek áttekintése az elmúlt évtized viszonylatában. Magyar Pedagógia, 123: 1 pp. 19-32., 14 p.

Egyéb határ tudományterületű tanulmányos folyóiratban megjelent lektorált tanulmány

Molnár Anita, Oláh Dávid, Borbély Szilvia (2020). Sportszakos hallgatók magyar vonatkozású olimpiatörténeti ismereteinek vizsgálata = Examination of the Hungarian-related Olympic history knowledge of sports students. Magyar Sporttudományi Szemle, 20 : (86) pp. 47-54., 8 p.

Hazai és nemzetközi konferencián tartott elbírált magyar és idegen nyelvű előadás

Molnár Anita (2024). Testnevelés tantárgy szerepe: a gyakorló iskola tanulóinak véleménye a NAT 2020-hoz kapcsolódva. Fiatal Sporttudósok XII. Országos Kongresszusa. Budapest, 2024. december 6.

Molnár Anita (2024). Célok szerepe az iskolai testnevelésben: fókuszban a testnevelőtanár szakos hallgatók. Hungarian Conference on Educational Research HuCER, Eger, 2024. május 23.

Molnár Anita (2022). Értékorientáció a testnevelő tanárképzés különböző szakaszában. Fiatal Sporttudósok X. Országos Kongresszusa. Budapest, 2022. november 30.

Molnár Anita, Bognár József, Vajda Ildikó (2022). Testnevelőtanár szakos hallgatók cél-, érték és szemléletrendszere. 15. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia. Sopron, 2022. április 28.

Molnár Anita, Vajda Ildikó (2021). Testnevelő tanárok szerepe az egészségtudatos életmód kialakításában: az oktatási módszerek jelentősége testnevelő tanár szakos hallgatók és képzők oldaláról. 14. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia. Kaposvár, 2021.

Molnár Anita, Bognár József, Vajda Ildikó (2021). A testnevelő tanárok mintaadó szerepe és az egészségmagatartás közvetítése: a bemutatás szerepe. XVIII. Országos Sporttudományi Kongresszus. Pécs, 2021. június 2-4.

Molnár Anita, Vajda Ildikó (2020). Pedagógusok egészségmagatartása az egészségnevelés függvényében. Kreativitás – Elmélet és Gyakorlat: Interdiszciplináris Online Konferencia. Debrecen, 2020. december 11.

Molnár Anita (2020). Pedagógusok és pedagógusjelöltek egészségmagatartásának vizsgálata életkor függvényében. A Magyar Tudomány Ünnepe: EKE Pszichológiai Napok II., Fiatal kutatók és a tudomány 1. szekció. Eger, 2020. november 28.

Előbírált poszter

Molnár Anita, Vajda Ildikó, Bognár József (2021). Testnevelő tanári példamutatás és az egészségmagatartás közvetítése a bemutatás módszerén keresztül. Hungarian Conference on Educational Research HuCER. Online, 2021.

Egyéb határ tudományterületű hazai és nemzetközi konferencián tartott elbírált magyar és idegen nyelvű előadás

Molnár Anita (2021). Sportszakos hallgatók magyar vonatkozású olimpiatörténeti ismereteinek vizsgálata. 35. Országos Tudományos Diákköri Konferencia: Testnevelés- és Sporttudományi Szekció. Szeged, 2021. április 7-9.

Molnár Anita, Nyisztor Petra, Oláh Dávid (2020). Magyar vonatkozású olimpiatörténeti ismeretek vizsgálata két egyetem sportszakos hallgatóinak tükrében. XII. Országos Sporttudományi Kongresszus, Győr, 2020. szeptember

Nyisztor Petra, **Molnár Anita**, Borbély Szilvia, Oláh Dávid (2020). A sportolók kettős karrierjéhez kapcsolódó szükségletek és elvárások vizsgálata atléták körében. XVII. Országos Sporttudományi Kongresszus, Győr, 2020. szeptember

Molnár Anita, Oláh Dávid, Borbély Szilvia (2019). Sportszakos hallgatók magyar vonatkozású olimpiatörténeti ismereteinek vizsgálata. Fiatal Sporttudósok VII. Országos Kongresszusa. Budapest, 2019. december